

Berit Brunstad, Jon A. Ringseth

«Bedre vurderingspraksis»

Utdanningsdirektoratet har satt i gang prosjektet «Bedre vurderingspraksis – nasjonale kjennetegn på måloppnåelse i fag».

Deltakere i prosjektet er flere ungdomsskoler rundt i landet i fagene matematikk, norsk, samfunnsfag og mat og helse og videregående skoler i fellesfagene matematikk og norsk og også andre ulike fag ved ulike skoler.

En av skolene som fikk være med er Fana gymnas i Bergen. Prosjektet går mot slutt nå og her kommer noen erfaringer fra matematikkseksjonen ved Fana gymnas.

Mandatet i prosjektet var: Utvikle selv og deretter prøve kjennetegn på måloppnåelse i matematikk knyttet til karakterskalaen i videregående skole.

Opplæringslova §4-7: Grunnlaget for vurdering med karakter i faga er kompetansemåla i læreplaner for fag

Målsetting ved en bedre vurderingspraksis er også at vurderingen endrer seg

- Fra symboler til tilbakemelding som elevene lærer av
- Fra grupperelatert til standardrelatert
- Fra privat tolkning til et tolkingsfellesskap

Berit Brunstad, Fana gymnas
berbru@hfk.no

Jon A. Ringseth, Fana gymnas
jonrin@hfk.no

- Bedre informasjon til foresatte om elevenes måloppnåelse

Når vi på Fana gymnas skulle utarbeide kjennetegn på måloppnåelse, tok vi utgangspunkt i læreplanen. Vi har gått gjennom kompetansemålene i læreplan og gradert hvert mål i tre kategorier:

Hva som kreves for å stå (karakteren 2), midtveis måloppnåelse (karakterene 3 og 4) og høy måloppnåelse (karakterene 5 og 6).

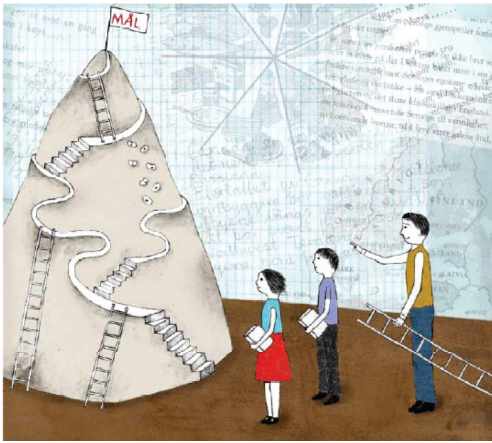
Dette har vi gjort for hvert av målene i læreplanen, og vi viser med et vedlagt eksempel fra matematikk 1P hvordan vi har gjort det for ett av læreplanmålene. Dette er et forslag og forslaget trenger språkvasking og det vil måtte forandres etter hvert som utprøvingen finner sted.

Litt om arbeidsprosessen med utarbeiding av kriteriene, og erfaringer og tanker som vi har gjort oss underveis i arbeidet.

Vi startet arbeidet med to hele dager der vi utarbeidet vurderingskriteriene. Dette gikk overraskende greit og viser betydningen av at lærere kan få arbeide konsentrert og uforstyrret over et lengre tidsrom enn det som er vanlig i skolen. Det tok oss to ekstra halve dager til å utarbeide kriteriene for hele læreplanen.

Vi erfarte at dette var en nyttig og effektiv måte for oss til å komme «under huden» på læreplanen. Mange gode diskusjoner, sammen-

KOMPETANSEMÅL	LAV MÅLOPPNÅELSE (ståkar./KAR. 2)	MIDDELS MÅLOPPNÅELSE (KAR. 3–4)	HØY MÅLOPPNÅELSE (KAR. 5–6)
Tall og algebra			
1. Gjøre overslag over svar, regne praktiske oppgaver, med og uten tekniske hjelpemidler, og vurdere hvor rimelige resultatene er.	Kan regne og vurdere svar på enkle, praktiske oppgaver.	Kan regne og vurdere svar i sammensatte, praktiske oppgaver.	Kan regne og vurdere svar i sammensatte, praktiske oppgaver. Vurdere og bruke hensiktsmessige metoder. Vise høy grad av nøyaktighet og ha med et rimelig antall siffer i svarene.
2. Tolke, bearbeide, vurdere og diskutere det matematiske innholdet i skriftlige, muntlige og grafiske fremstillinger.	Kan løse enkle oppgaver med utgangspunkt i enkle tekster og praktiske situasjoner, der all informasjon er oppgitt.	Kan utforske praktiske problemstillinger og løse oppgaver med utgangspunkt i tekster og praktiske situasjoner.	Kan ta utgangspunkt i tekster og praktiske situasjoner, for å tolke og analysere praktiske problemstillinger og løse oppgaver.
3. Tolke og bruke formler som gjelder dagligliv, yrkesliv og programområde.	Kan sette oppgitte verdier inn i en formel, og finne ukjente størrelser.	Kan omforme enkle formler, for å finne ukjente størrelser.	Kan omforme og kombinere sammensatte formler for å finne ukjente størrelser.
4. Regne med forhold, prosent, prosentpoeng og vekstfaktor.	Finne forhold mellom to tall Kan veksle mellom prosenttall og prosent. Kan finne prosent av et tall. Kan finne vekstfaktor, og bruke den til å finne ny verdi i enkle oppgaver.	Bruke like forhold for å finne kjente størrelser Kan finne prosentvis endring. Kan finne opprinnelig/gammel verdi.	Kunne regne med forhold og prosent i komplekse problemstillinger.
5. Behandle proporsjonale og omvendt proporsjonale størrelser i praktiske sammenhenger.	Kan behandle proporsjonalitet i kjente, praktiske situasjoner.	Kan undersøke om det er proporsjonalitet, fra tabell, graf eller funksjonsuttrykk. Kan sette opp et funksjonsuttrykk.	Kan veksle mellom ulike representasjoner av proporsjonalitet på en hensiktsmessig måte.

Prosjektlogo: Bedre vurderingspraksis

likninger av læreverk og oppgaver, samt erfaringer med ulike elevgrupper, viste oss at vi tenkte svært likt, men det var nyttig å uttrykke dette skriftlig, og å sette det inn i system.

Da vi kom i kontakt med andre skoler på en vurderingskonferanse på Gardemoen, viste det seg at vi hadde valgt like måter å sette dette opp og at det i stor grad var enighet om vanskelighetsgrad på de ulike nivåene.

Et av de største problemene vi hadde, var at noen av kompetansemålene i læreplanen var svært spesifikke og konkrete mens andre var omfattende og diffuse. Behandlingen av de mer diffuse læreplanmålene var også behandlet svært ulikt i de ulike læreplanverkene.

Andre del av prosjektet var at vi skulle utprøve kriteriene vi hadde utarbeidet.

Av erfaring synes vi at vurdering av prøver er relativt lik fra lærer til lærer, men at i utformingen av prøver kan det være stor forskjell i vanskelighetsgrad. Derfor bestemte vi oss for at vi skulle rette prøver som før, med poeng slik som de fleste matematikklærere har gjort. Vi bruker kriteriene når vi skal lage prøver. Vi bruker kriteriene og finner oppgaver slik at de ulike nivåene får sine oppgaver. På denne måte vil kriteriene være som en kvalitetskontroll når vi lager prøver.

Vi samarbeidet med Bergen handelsgymnasium og Fyllingsdalen vgs. som utarbeidet kriterier i faget IT. Vi har brukt disse kriteriene, men det er ikke tvil om at vi er mer fortrolige med kriteriene som vi har utviklet selv og som vi har et eiendomsforhold til.

Ellers så har vi brukt kriteriene i repetisjon av stoff. Vi finner oppgaver på de ulike nivåene som elevene får prøve seg på og målet er at elevene etter hvert skal finne ut hva de må beherske for å få en høyere måloppnåelse.

Utdanningsdirektoratet har satt ned ei gruppe som skal samordne arbeidet som er gjort i prosjektet. Håper arbeidet fortsetter, og at vi ender opp med nasjonale kjennetegn på måloppnåelse i de ulike fagene.